

БАРОМЕТР БІЗНЕСУ

Щомісячне опитування бізнесу України
«Гаряча» тема місяця –
«Чи на часі військовий збір для ФОП»

Березень 2024 року
Випуск #6
(опитування 07.03-18.03/2024р.)

Надані результати є відображенням лише думки респондентів і не є прогнозами та оцінками Торгово-промислової палати України.

Випуск #6 | Березень 2024

- У березні 2024 року **загальний індекс Барометру бізнесу досягнув позначки 45,8**, демонструючи **зростання на $\uparrow+2,1$** пункти порівняно з лютим 2024 року. Водночас, **індекс Барометру бізнесу все ще знаходиться нижче граничних 50 пунктів, що свідчить про домінування негативних очікувань.**
- Всі сектори, крім сектору послуг, очікують на відносне покращення умов ведення бізнесу, хоча саме у секторі послуг значенні індексу Барометру найбільше. Індекси Барометру секторів становлять: для сектору виробництва – **45,7 $\uparrow+4,0$** , будівництва – **41,4 $\uparrow+4,4$** , сектор послуг – **47,5 $\downarrow-0,4$** , торгівлі – **42,1 $\uparrow+0,4$.**
- Експортери послабили негативні очікування.** Має місце зростання індексу на **$\uparrow+1,1$** пункти до **45,0** пунктів.
- Мікро-, малі та середні підприємства** також демонструють послаблення негативних очікувань. **Зростання індексу Барометру відповідно складає $\uparrow+2,2$ $\uparrow+5,1$ та $\uparrow+1,5$** , але значення залишаються нижче **50** пунктів.
- Великі підприємства після стрімкого посилення позитивних очікувань в лютому змінили свою позицію на зворотну, яка узгоджується з меншим по розміру бізнесом.** Значення Барометру **45,6.**
- Тема "Введення військового збору для ФОП"** виявила наявність різних поглядів бізнесу. Понад половини опитаних (52%) не підтримують або категорично проти введення військового збору для ФОП. Майже третина (36%) мають позицію, що це потрібно зробити із застосуванням певних компенсаторних механізмів для малого бізнесу.

Значення Барометру бізнесу 50 вказує на відсутність змін в очікуваннях. Вище 50 – бізнес очікує покращення економічних тенденцій у порівнянні з попереднім місяцем; нижче 50 – вказує на негативні очікування щодо змін порівняно з попереднім місяцем.

За світовою практикою при сприятливих умовах бізнес-середовища значення індексу становить 60+.

БАРОМЕТР БІЗНЕСУ

- значення індексу становить понад 55 пунктів
- значення індексу становить від 45 до 55 пунктів (± 10% від 50 пунктів)
- значення індексу становить менше 45 пунктів

БАРОМЕТР БІЗНЕСУ

	Жовтень 2023	Листопад 2023	Грудень 2023	Січень 2024	Лютий 2024	Березень 2024
Загальний	●	●	●	●	●	●
Виробництво	●	●	●	●	●	●
Послуги	●	●	●	●	●	●
Торгівля	●	●	●	●	●	●
Будівництво	●	●	●	●	●	●
Мікропідприємства	●	●	●	●	●	●
Малі підприємства	●	●	●	●	●	●
Середні підприємства	●	●	●	●	●	●
Великі підприємства	●	●	●	●	●	●
Експортери	●	●	●	●	●	●

45,8^{↑+2,1}

БАРОМЕТР БІЗНЕСУ
ЗАГАЛЬНИЙ

ВИРОБНИЦТВО

45,7^{↑+4,0}

БУДІВНИЦТВО

41,4^{↑+4,4}

ПОСЛУГИ

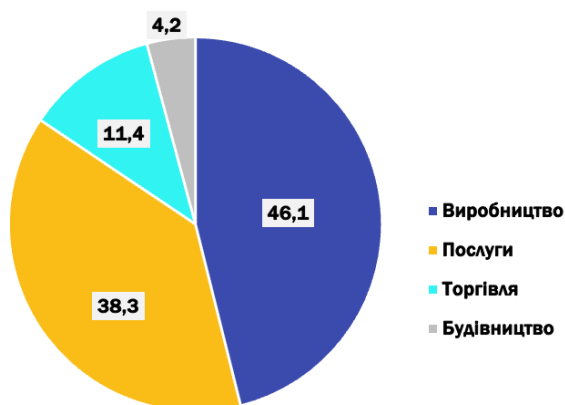
47,5^{↓-0,4}

ТОРГІВЛЯ

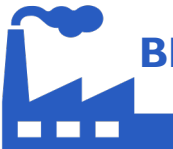
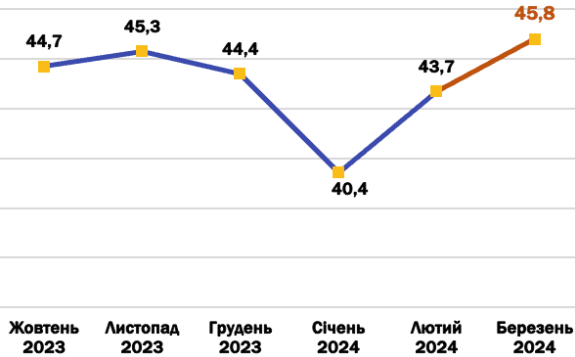
42,1^{↑+0,4}

Розподіл респондентів за секторами,
у відсотках

45,8↑+2,1

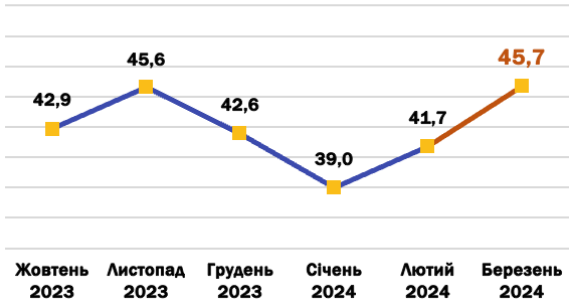
БАРОМЕТР БІЗНЕСУ
ЗАГАЛЬНИЙ

ВИРОБНИЦТВО

45,7↑+4,0

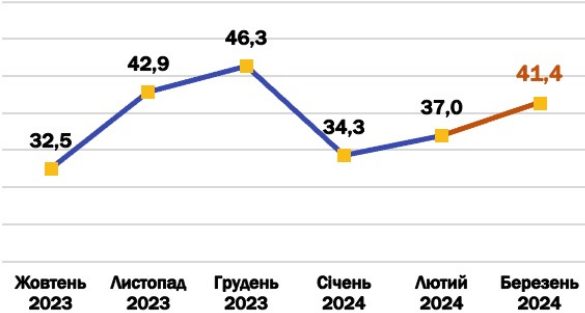
Барометр сектору виробництва

БУДІВНИЦТВО

41,4↑+4,4

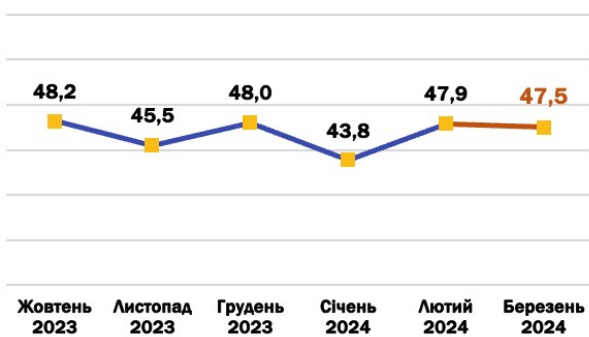
Барометр сектору будівництва

ПОСЛУГИ

47,5↓-0,4

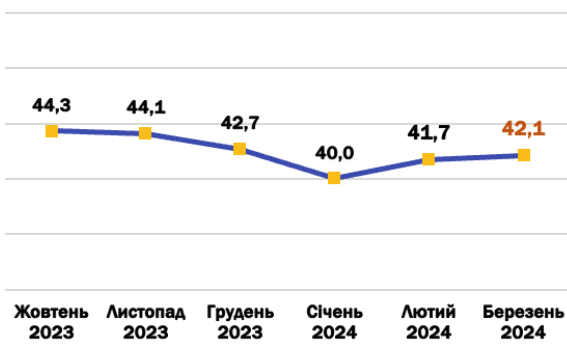
Барометр сектору послуг

ТОРГІВЛЯ

42,1↑+0,4

Барометр сектору торгівлі

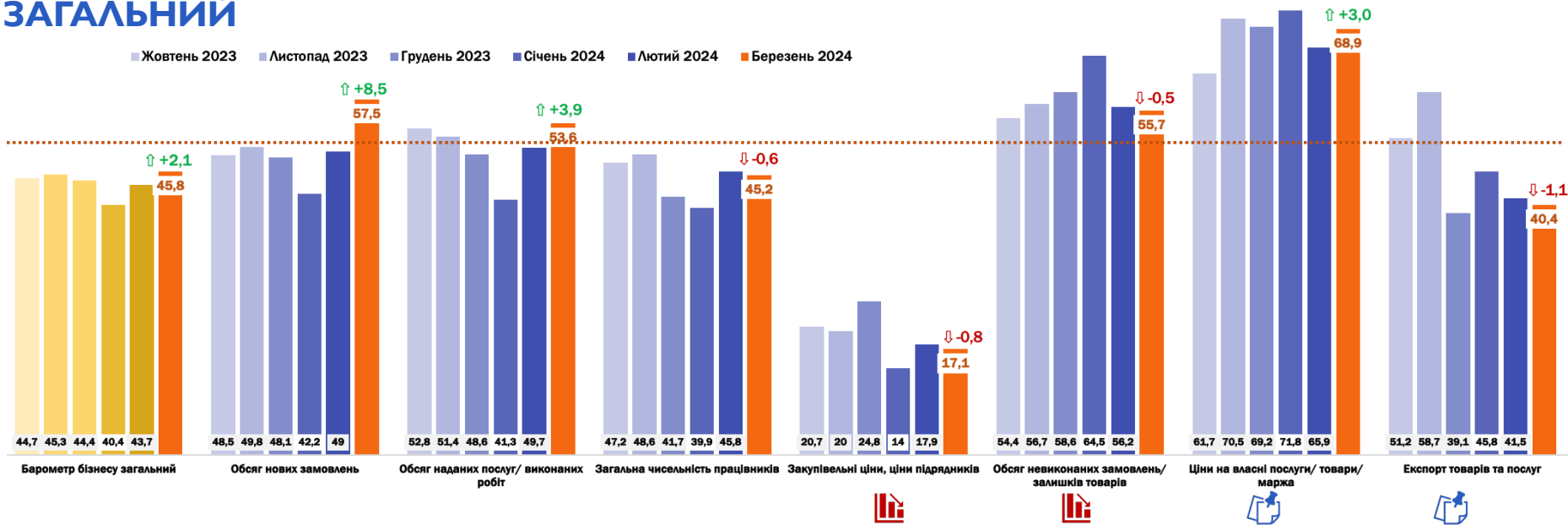

45,8^{↑+2,1}

БАРОМЕТР БІЗНЕСУ ЗАГАЛЬНИЙ

Індекси Барометру бізнесу за показниками
у березні 2024 року в порівнянні з лютим 2024 року

У березні 2024 року має місце зростання загального індексу Барометру бізнесу на 2,1 пункти, який досягнув позначки 45,8, що є найбільшим значенням за всі 6 місяців спостережень.

Водночас, індекс Барометру бізнесу все ще знаходиться нижче граничних 50 пунктів, що свідчить про домінування негативних очікувань.

Позитивною тенденцією є очікуване зростання обсягів нових замовлень (+8,5 пунктів) та виконаних робіт/ послуг (+3,9 пункти) із закріпленням індексу Барометру на позначці понад 50 пунктів.

Найбільш значущою залишається проблема, пов'язана із зростанням закупівельних цін або цін підрядників. Значення індексу Барометру залишається на вкрай низькому рівні (17,1 пунктів).

В сфері експорту товарів спостерігається незначне посилення негативних очікувань (мінус 1,1 пункти).

Показники-дестимулятори, при розрахунку індексів Барометру бізнесу розглядаються в протилежному значенні

Показники надають додатковий погляд на умови ринку. При розрахунку Барометру бізнесу не враховуються

ВИРОБНИЦТВО

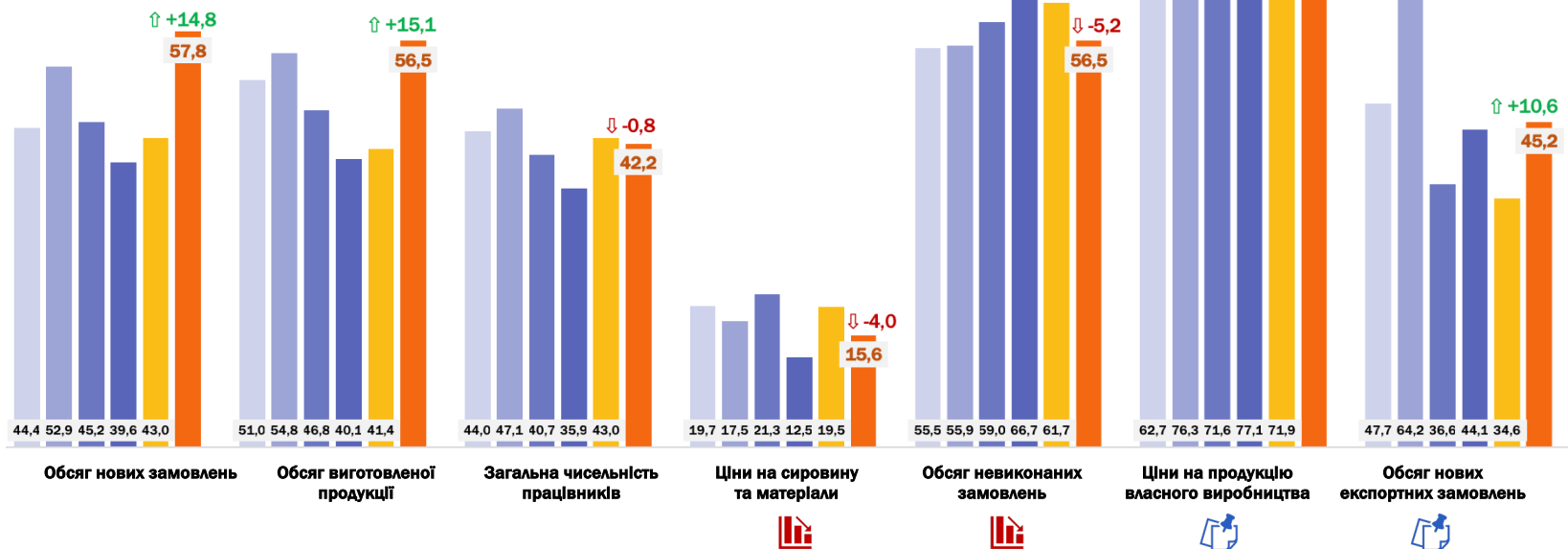
45,7 ↑ +4,0

Жовтень 2023
Січень 2024

Очікування бізнесу сектору виробництва у березні 2024 року в порівнянні з лютим 2024 року

Листопад 2023
Лютий 2024

Грудень 2023
Березень 2024

У березні 2024 року виробничі підприємства продемонстрували подальше послаблення песимістичного ставлення щодо майбутнього (+4 пункти). Головними драйверами стали: (1) очікування зростання нових замовлень (+14,8 пунктів) та (2) обсяги виготовленої продукції (+15,1 пунктів).

Найбільш проблемною сферою традиційно залишається очікування бізнесу щодо зростання ціни на сировину та матеріали. Значення індексу Барометру 15,6 пунктів (мінус 4 пункти).

Також очікується помірне зменшення загальної чисельності працівників. Значення індексу Барометру 42,2 пунктів (мінус 0,8 пункти).

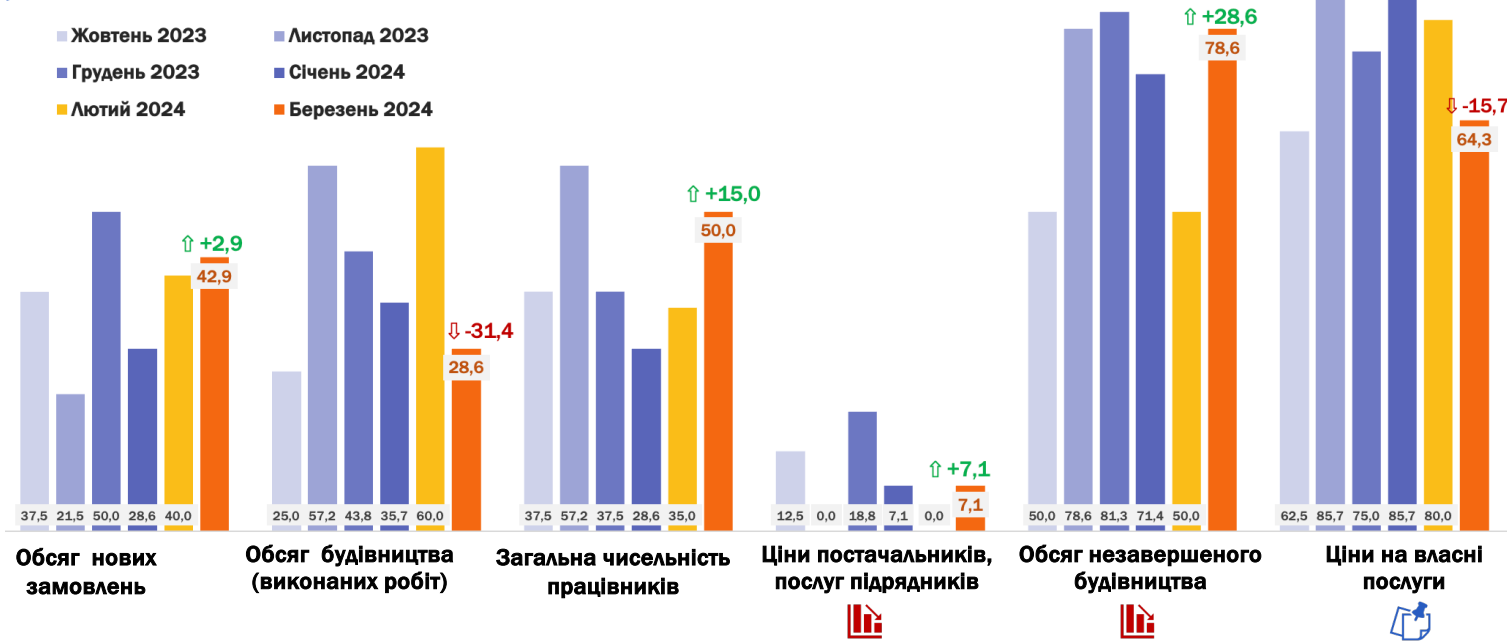
Позитивною тенденцією очікується щодо зменшення обсягів невиконаних замовлень (значення індексу Барометру 56,5 пункти), хоча чисельність представників бізнесу, які поділяють таку думку скорочується (мінус 0,8 пунктів). Також традиційно бізнес очікує, що зможе збільшити ціна на продукцію власного виробництва (значення індексу Барометру 71,4 пункти).

На зростання обсягів нових експортних замовлень бізнес дивиться більш оптимістично ніж минулого місяця (+10,6 пункти), хоча значення залишається менше 50 пунктів.

БУДІВНИЦТВО

41,4 ↑+4,4

Очікування бізнесу сектору будівництва у березні 2024 року в порівнянні з лютим 2024 року

У березні 2024 року сфера будівництва як і виробництва продемонструвала послаблення песимістичного ставлення щодо майбутнього (+4,4 пункти). Головними драйверами стали: (1) очікування скорочення обсягів незавершеного будівництва (+28,6 пунктів до 78,6) та (2) збереження чисельності працівників (+15 пунктів до 50).

Найбільш проблемною сферою у будівництві традиційно залишається очікування щодо зростання цін постачальників (значення індексу Барометру 7,1 пунктів). Також прогнозується скорочення обсягів будівництва (значення індексу Барометру 28,6 пунктів, мінус 31,4 пунктів порівняно з попереднім періодом).

Очікується, що обсяг нових замовлень помірно скоротиться (значення індексу Барометру 42,9 пунктів), незважаючи не певне покращення оцінок бізнесу (+2,9 пунктів).

Ціни на власні послуги зростуть (значення індексу Барометру 64,3 пунктів), хоча кількість представників сфери будівництва, які поділяють цю позицію, скорочується (мінус 15,7 пунктів).

ПОСЛУГИ

47,5 ↓-0,4

Очікування бізнесу сектору послуг у березні 2024 року
в порівнянні з лютим 2024 року

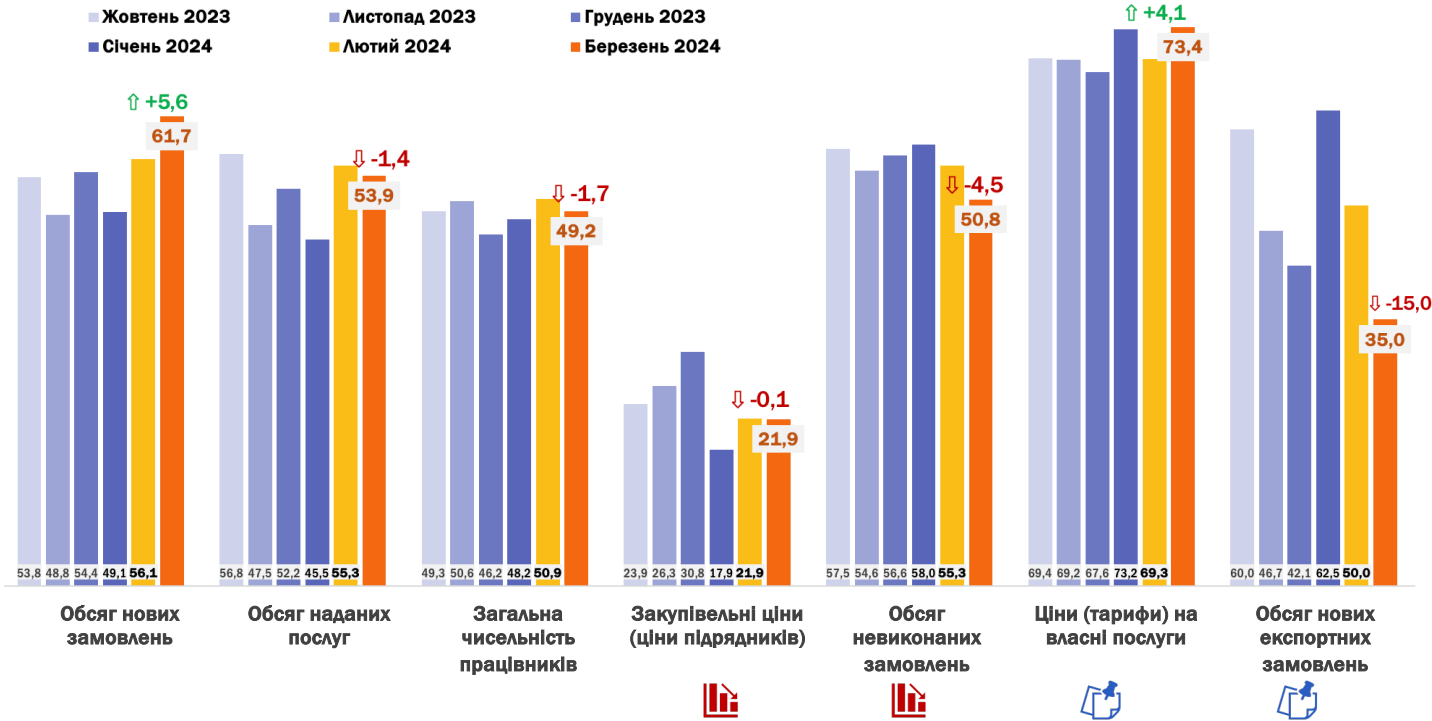
Сфера послуг почуває себе більш впевнено ніж виробництво, будівництво та торгівля (значення індексу Барометру 47,5 пунктів), але демонструє невеличке зниження позитивних очікувань (мінус 0,4 пункти).

4 з 5 субіндексів Барометру демонструють зниження від 0,1 до 4,5 пунктів. Посилення позитивних очікувань має місце лише відносно обсягів нових замовлень (+5,6 пунктів).

Найбільші проблеми бізнес очікує у зростання цін постачальників (значення індексу Барометру 21,9 пунктів).

Одночасно прогнозується зростання цін (тарифів) на власні послуги (значення індексу Барометру 73,4 пункти).

Обсяг нових експортних замовлень продовжить знижуватися (значення індексу Барометру 35,0 пункти, мінус 15 пунктів).

ТОРГІВЛЯ

Очікування бізнесу сектору торгівлі у березні 2024 року
в порівнянні з лютий 2024 року

Загальний індекс Барометру сфери торгівлі за місяць практично не змінився (зростання лише на 0,4 пункти) та залишається значно нижчим за нейтральні 50 пунктів.

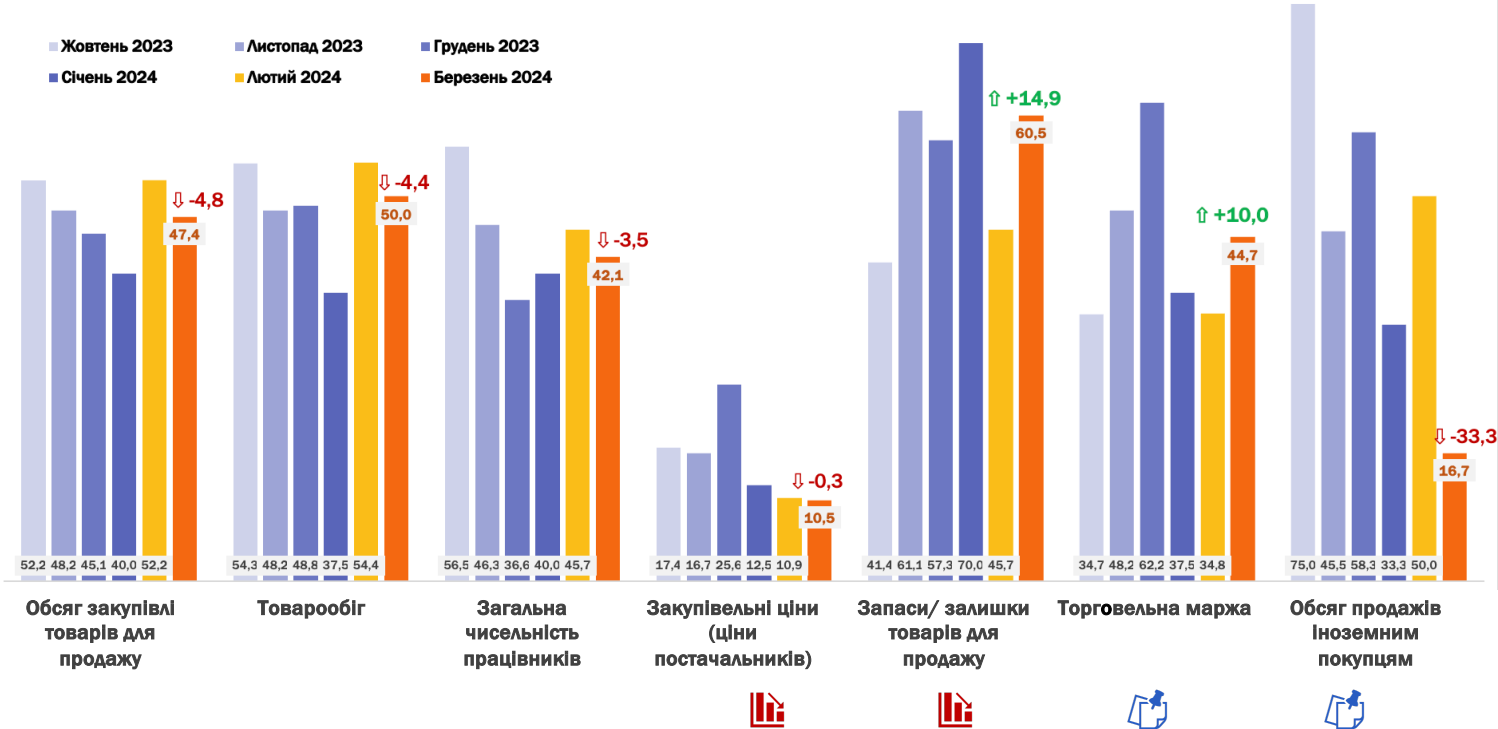
Більшість субіндексів демонструють негативну динаміку (погіршення від 0,3 до 4,8 пунктів).

Позитивні очікування стосуються зменшення запасів/залишків товарів для продажу (значення індексу 60,5 пунктів, збільшення на 14,9 пунктів).

Проблемою для бізнесу залишається очікування зростання закупівельних цін (значення індексу 10,5 пунктів, падіння - 0,3 пункти).

В середньому бізнес очікує зниження торговельної маржі (значенні індексу 44,7 пункти), але кількість оптимістів зростає (+10 пунктів).

Значні проблеми очікуються в сфері експорту (значення індексу лише 16,7 пунктів, падіння 33,3 пункти).

45,8 ↑+2,1

БАРОМЕТР БІЗНЕСУ
ЗАГАЛЬНИЙ

МІКРО
підприємства
(0-9 осіб)

47,5 ↑+2,2

МАЛІ
підприємства
(до 50 осіб)

46,5 ↑+5,1

ЕКСПОРТЕРИ

45,0 ↑+1,1

СЕРЕДНІ
підприємства
(від 50 до 250 осіб)

42,9 ↑+1,5

ВЕЛИКІ
підприємства
(250+ осіб)

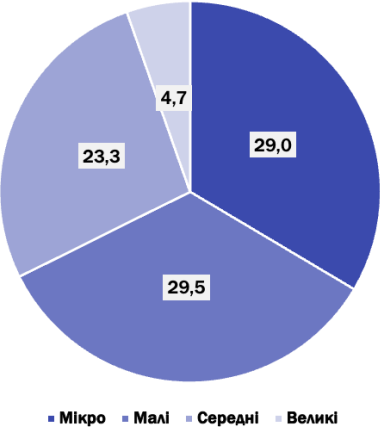
45,6 ↓-19,4

Незалежно від розміру, бізнес демонструє помірно негативні очікування (значенні індексу Барометру від 42,9 до 47,5 пунктів).

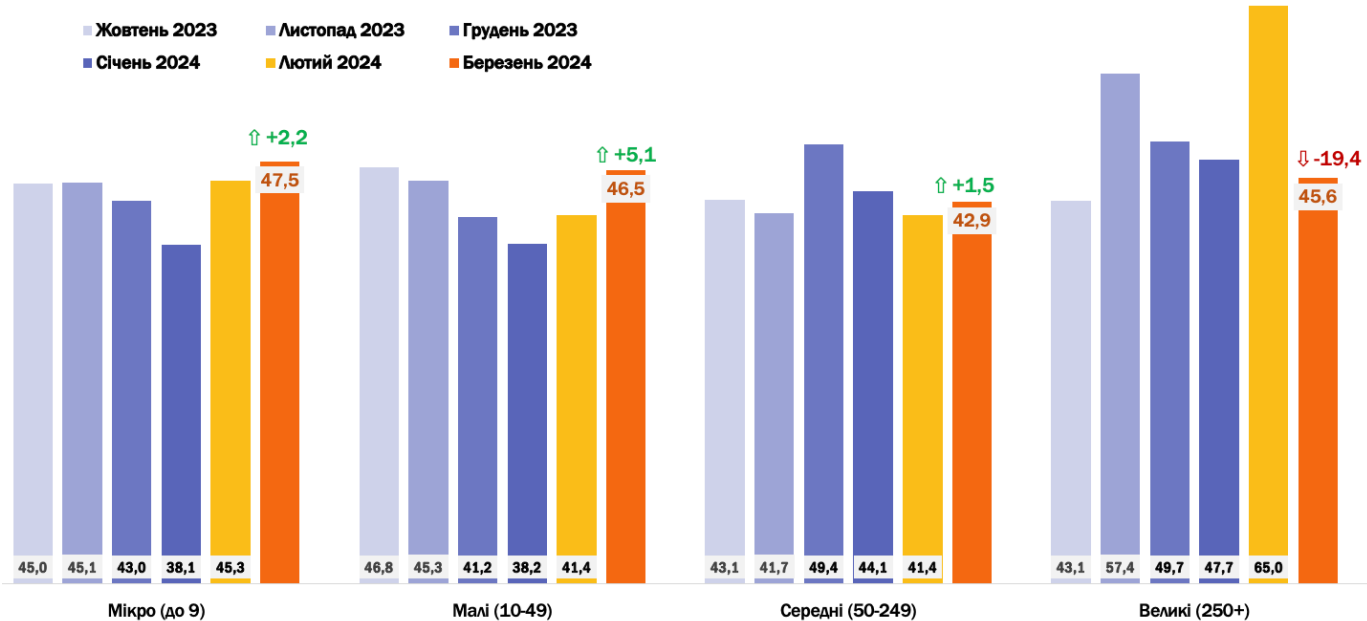
У сфері ММСБ зростання індексу складає від 1,5 до 5.1 пунктів.

В очікуваннях великого бізнесу, після минуло місячного зростання позитивних настроїв, відбулася корекція (мінус 19,4 до 45,6 пунктів).

Розподіл підприємств - респондентів за розміром компанії, у відсотках

Очікування підприємств та підприємців залежно від розміру бізнесу (підприємств) у березні 2024 року в порівнянні з лютим 2024 року

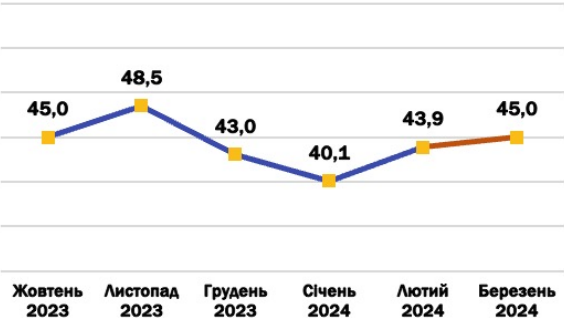

ЕКСПОРТЕРИ
44% респондентів

Очікування експортерів усіх секторів у березні 2024 року в порівнянні з лютим 2024 року

Надає додаткову оцінку умов ринку, в Барометрі бізнесу не враховується

Барометр бізнесу експортерів

У березні 2024 року Барометр бізнесу свідчить про послаблення песимістичних настроїв експортерів (+1,1 пункти до 45,0 пунктів).

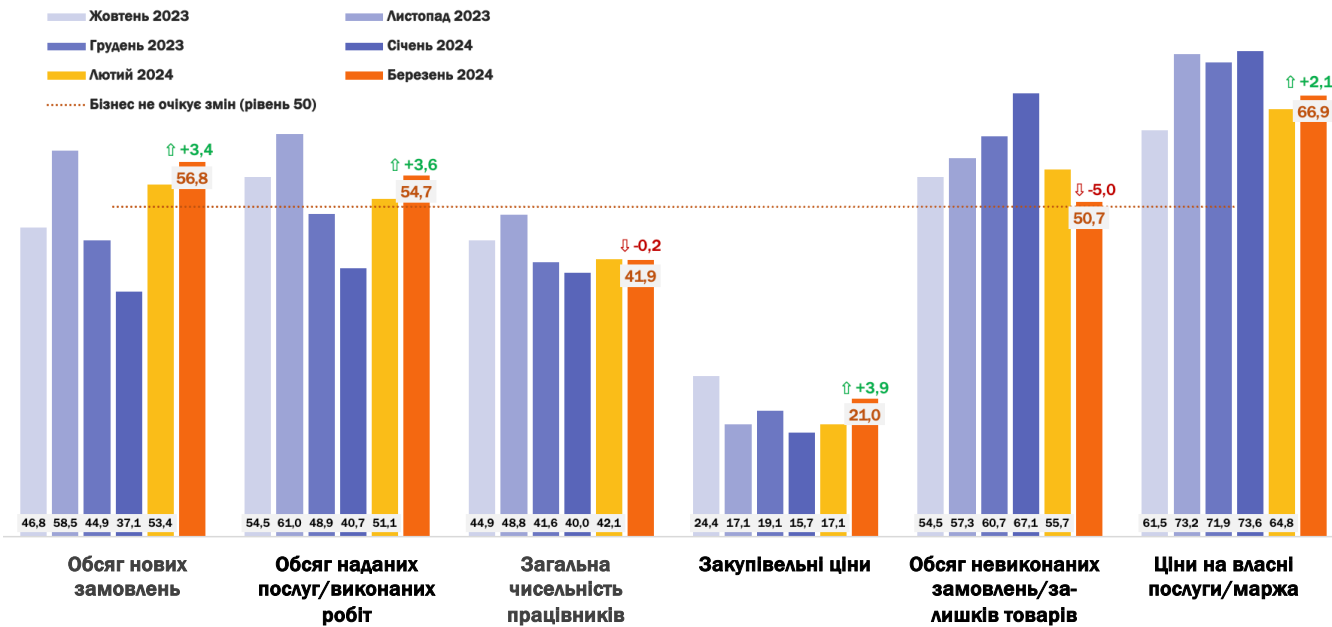
Очікується зростання обсягів як нових, так і вже виконаних замовлень (+3,4 та +3,6 пункти до 56,8 та 54,7 пункти відповідно).

Експортери очікують на помірне зменшення чисельності працівників, про що свідчить значення індексу на рівні 41,9 пункти.

Закупівельні ціни продовжать зростання (значенні індексу 21 пункти, динаміка позитивна: +3,9 пунктів).

Більшістю бізнесів очікується відсутність змін щодо невиконаних замовлень чи залишків (значенні індексу 50,7 пунктів, динаміка негативна: -5 пунктів).

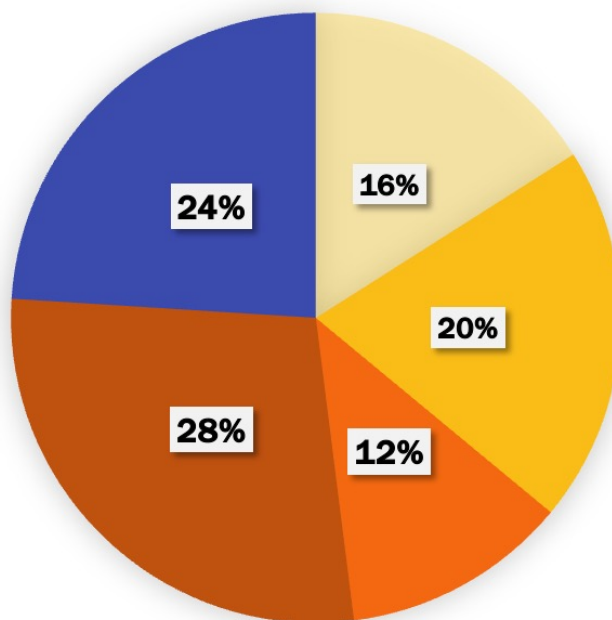
Експортери очікують на зростання ціни на власні послуги (значенні індексу 66,9 пунктів, динаміка позитивна: +2,1 пунктів).

ГОСТРЕ ПИТАННЯ БЕРЕЗНЯ 2024

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Гаряче питання місяця - «Ваша думка щодо введення військового збору для ФОП, що наразі звільненні від його сплати?»

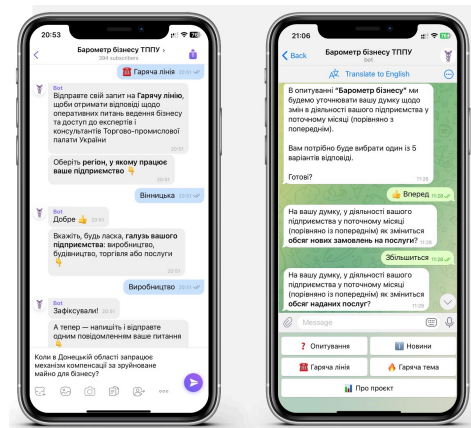

- Повністю підтримую – потрібно нарощувати оборонні ресурси країни
- Підтримую – за умови нових пільг або знижених ставок для малого бізнесу
- Не визначився - потрібно більше інформації про ставки
- Не підтримую – додаткові збори пригнічують малий бізнес
- Категорично проти – це спричинить перехід ФОП у тінь

ЧАТ-БОТИ в VIBER та TELEGRAM

- Щомісячне регулярне опитування
- «Гостре» питання місяця
- «Гаряча» лінія системи ТПП в Україні

Барометр бізнесу від Торгово-промислової палати України – це бачення підприємств та підприємців, які є членами та партнерами Торгово-промислової палати України. Він відображає очікування змін у настроях бізнес-середовища в наступному місяці порівняно з попереднім.

Базується на опитуванні, яке враховує стан показників («підіндексів») діяльності респондентів 4-х секторів (виробництво, будівництво, торгівля, послуги). Барометр бізнесу адаптований до потреб членів та партнерів Торгово-промислової палати України. Особливістю Барометру бізнесу є включення спеціалізованих галузевих питань та аналіз стану експорту, що надає додатковий погляд на умови ринку.

Питання щодо:

- обсягу нових замовлень/закупівлі товару;
- обсягів виробництва/товарообігу;
- загальної чисельності працівників;
- закупівельних цін/ цін підрядників;
- обсягів невиконаних замовлень/ залишків товарів;
- цін на продукцію власного виробництва/ торговельної маржі*;
- експорту*.

* - додаткові питання, при розрахунку Барометру бізнесу не враховуються

МЕТОДОЛОГІЯ

Барометр бізнесу розраховується за методикою PMI (Purchasing Manager Index):

$$PMI = (P1 * 1) + (P2 * 0,5) + (P3 * 0)$$

де:

P1 = % відповідей, які повідомляють про покращення

P2 = % відповідей, у яких немає змін

P3 = % відповідей, що повідомляють про погіршення

- Значення **вище 50** означає зростання або розширення у секторі економіки порівняно з попереднім місяцем.
- Значення **менше 50** означає скорочення.
- Значення **50** вказує на те, що немає змін порівняно з попереднім місяцем.

Увага! Значення показників «**Закупівельні ціни**» та «**Обсяг невиконаних замовлень/ залишків товарів**» є дестимуляторами і при розрахунку розглядаються в протилежному значенні.

Для деталізації наданих відповідей використовується шкала 5-х вимірів (зменшиться – скоріше зменшиться – без змін – скоріше збільшиться – збільшиться).

Для розрахунку індикатору Барометр бізнесу застосовується 3 виміри, відповіді за якими підсумовуються:

- зменшиться та скоріше зменшиться;
- без змін;
- скоріше збільшиться та збільшиться.

ЗА ПІДТРИМКИ

Виконавець:

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

Цю публікацію було створено Торгово-промисловою палатою України в рамках Проєкту “Підтримка інклюзивного економічного розвитку в Україні шляхом узгодження експортної стратегії з регіональним розвитком і ЦСР”, що фінансується [урядом Німеччини](#) і реалізується німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit ([GIZ](#)) GmbH у співпраці з Програмою розвитку ООН (ПРООН) в Україні.

Думки, висновки чи рекомендації, викладені в цьому документі, належать авторам (авторкам) та упорядникам (упорядницям) і не обов’язково відображають погляди уряду Німеччини, GIZ, Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні або інших агенцій ООН.